

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та планування бізнесу

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

Балджи М.Д.

“ _____ ” _____ 2017 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Економіка підприємства»

за темою:

«Економічне обґрунтування проекту створення фермерського господарства з
вирощування і реалізації плодово-ягідної продукції»

Виконавець

студентка ФЕУВ

Комендантова Анастасія Петрівна _____
(підпис)

Науковий керівник

к.е.н., доцент

Янковий Володимир Олександрович _____
(підпис)

Одеса 2017

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра
Комендантової Анастасії Петрівни

« Економічне обґрунтування проекту створення фермерського господарства з вирощування і реалізації плодово-ягідної продукції »

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2017 рік

Робота складається з трьох розділів. Розглядаються теоретичні основи створення фермерського господарства, нормативні та правові аспекти щодо започаткування бізнесу створення фермерського господарства.

Надано аналітичну оцінку щодо можливості створення фермерського господарства, сформовані обсяг та структура початкових і поточних витрат, проведено аналіз ринку плодово-ягідної продукції в Україні та в Одеському регіоні.

В роботі представлені результати розрахунку прогнозних показників грошових надходжень проекту та аналіз показників його економічної ефективності, виявлено ризики фермерського господарства та шляхи їх мінімізації .

Ключові слова: фермерське господарство, плодово-ягідна продукція, полуниця, витрати, ефективності проекту, ризик.

SUMMARY

of final work on obtaining a bachelor's education degree

Komendantova Anastasiia

"The economic justification of the project of creating a farm of cultivation and sale of fruits and berries"

Odessa National Economic University

Odessa 2017

The work consists of three chapters. The theoretical aspects of opening the farm, regulatory and legal aspects of starting a business establishment of the farm are considered.

The analytical assessment of the possibility of creating a farm are evaluated, the volume and structure of initial and operating costs are formed, the analysis of market fruits and berries in Ukraine and the Odessa region are held.

The results of the calculation of estimated figures of receipts of the project and its economic efficiency indicators are presented in the work, the risks of farming and ways to minimize them are revealed.

Keywords: farm, fruits and berries, strawberries, costs, efficiency of the project, risk.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.....	5
1.1. Загальна характеристика бізнес-ідеї створення фермерського господарства з вирощування і реалізації плодово – ягідної продукції	5
1.2. Нормативно-правові основи щодо відкриття фермерського господарства	11
1.3. Обґрунтування вибору організаційно-правової форми бізнесу та системи оподаткування	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	25
2.1. Аналіз плодово-ягідної продукції України та Одеської області.....	25
2.2. Оцінка конкурентних переваг та SWOT-аналіз фермерського господарства	33
2.3. Формування витрат на започаткування та функціонування фермерського господарства.....	40
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СТВОРЕННЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	56
3.1. Розрахунки економічної ефективності створення фермерського господарства.....	56
3.2. Аналіз можливих ризиків та заходи щодо їх мінімізації	64
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	76
ДОДАТКИ	82

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сільське господарство - це одна з провідних галузей економіки України, яка має значні природні конкурентні переваги. Розвитку аграрного сприяють близькість основних ринків збуту, транспортна інфраструктура, постійне зростання світового попиту на продовольчі продукти. В агропромисловий комплекс України робляться значні інвестиції, спостерігаються постійні зростання виробництва. Все вище вказує на актуальність обраної теми. Серед досліджень та публікацій, які присвячені цій темі, можна виділити наступних: В.А. Рудьєв, В.І Чорнодон, В.М. Русан, А. Єрмолаєв, І.Клименко, В.Ємець, С.В. Васильчак.

Ураховуючи нестабільну політичну і економічну ситуацію, агропромисловий комплекс демонструє високі результати. Україна, маючи високий природно-ресурсний потенціал, має унікальні можливості для розвитку аграрної галузі.

Площа сільськогосподарських земель України – найбільша в Європі і складає 41,5 млн га (70% території країни), з них – 32,5 млн га використовуються для вирощування сільськогосподарських культур.

Метою є розробка проекту створення фермерського господарства з вирощування і реалізації плодово-ягідної продукції.

Завдання випускної роботи :

- дослідити загальну концепцію створення бізнесу в Україні;
- аналіз нормативно-правової основи, щодо створення фермерського господарства;
- дати аналіз стану і розвитку плодово-ягідної продукції в Україні та Одеській області;
- оцінити конкурентні переваги новоствореного фермерського господарства;
- розрахувати економічну ефективність проекту;
- дати аналіз ризиків проекту та заходи щодо їх мінімізації.

Об'єктом дослідження є процес обґрунтування доцільності створення фермерського господарства відповідно до законодавства України.

Предметом дослідження є проектування започаткування власної справи зі

створення фермерського господарства.

Методи дослідження. При дослідженні концепції створення фермерського господарства були використані такі методи, як: порівняння, спостереження, аналіз і синтез, також були використані економіко-математичні методи дослідження. При розрахунку конкурентної позиції фермерства було використано метод SWOT-аналізу.

Інформаційною базою дослідження. Для проведення дослідження були використані Закони України, нормативні акти, звітність Державного комітету статистики України, звіти відповідних державних органів, наукові публікації, видання вітчизняних вчених, дані мережі Інтернет. При оформленні дипломної роботи були використані програми Microsoft Word, Microsoft Excel, а також Project Expert 6 Holding.

ВИСНОВКИ

1. Сільське господарство України - це одна з провідних галузей економіки, яка має значні природні конкурентні переваги. За 2016 рік у структурі сільськогосподарських культур найбільшу частку займали зернові та зернобобові культури, насіння соняшнику та картопля. Плодово-ягідна продукція займає найменшу частку, це каже про те, що ринок не є насиченим, але попит на цю продукцію залишається достатньо великим. Плодово-ягідне виробництво України є однією з найбільш перспективних галузей сільського господарства. Це одна із популярних галузей для дрібних фермерів та господарств населення.

2. Проаналізувавши SWOT аналіз можна зробити висновок, що новостворене фермерське господарство має сильні сторони, завдяки яким може конкурувати з іншими фермерськими господарствами, але водночас є і слабкі сторони фермерського господарства, а саме вплив погодних факторів, на який не можливо вплинути, багато дрібних домашніх виробників полуниці, які представляють собою конкуренцію та розташування на великій відстані від міста збуту, що веде за собою витрати на транспортування.

3. Для створення конкурентоспроможного та успішного полуничного бізнесу необхідно насамперед вирішити питання збуту отриманої продукції, оскільки ягода полуниці вимагає великих витрат під час зберігання та транспортування. Продукція буде збуватися торговій мережі «Таврія В» міста Одеси за оптовими цінами.

4. Стартовий капітал на створення фермерського господарства складає 311425,46 грн. До джерел стартового капіталу відносяться власні кошти у розмірі 203875 грн, та кредитні кошти у розмірі 120 000 грн.

5. Поточні витрати функціонування фермерського господарства складуть 194668,6 грн.

6. Прогнозовані доходи від реалізації полуниці на перший рік діяльності будуть складати 627 600 грн, на другий рік – 729 400 грн, на третій рік – 413 200 грн.

7. За даними Cash-Flow кінцева вартість проекту на 3 рік існування фермерського господарства становить – 1486,067 тис.грн., що говорить про ефективність створення даного проекту. Середня норма рентабельності складає 211,03 %. Чиста приведена вартість складає 817861 грн, що каже про високу прибутковість проекту.

8. Термін повернення вкладених коштів складе 11 місяців та з урахуванням вартості грошей у часі - 11 місяців.

9. Для безбиткового функціонування необхідно реалізувати 8684 кг продукції, або продати продукцію на 496568,36 грн, цей показник є досяжним для фермерського господарства, так як попит на продукцію високий та урожайність складає 16 000 кг.

10. Аналіз чутливості NPV проекту створення фермерського господарства показав, що фермерському господарству найбільше загрожує такий фактор, як ціна та об'єм збуту продукції.

11. Аналіз стійкості проекту створення фермерського господарства методом Монте-Карло показує, що згідно з розрахунками стійкість проекту до ризику складає 50,2%.

12. Фермерське господарство найбільш піддається таким видам ризику в своїй діяльності: природно-кліматичні, техніко-технологічні та цінові. Були запропоновані заходи щодо їх мінімізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амеліна Ю.С. Управління ризиками у виробництві органічної овочево-ягідної продукції закритого ґрунту / Ю.С. Амеліна // Електронне наукове фахове видання. – 2014. – Вип.1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/N/Downloads/eui_2014_1_4.pdf
2. Бізнес-план: стандарти бізнес-планування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://biznes-planu.blogspot.com/p/blog-page_12.html
3. Біловодська О. А. Маркетинговий менеджмент: навч. посібник / О.А. Біловодська. – К.: Знання, 2010. – 332 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1298010849589/marketing/konkurentni_strategiyi
4. Буряк Р.А. Ніко де Гроот. Стандарти якості для свіжих фруктів та овочів : посібник / Р.А Буряк, Ніко де Гроот . – Запорізький інформаційно-консультаційний центр «Агро-Таврія», 2009. – 59-62 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://uhbdp.org/>
5. Василенко. В.О. Теорія і практика розробки управлінських рішень: навч. посібник / В. О Василенко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 420 с.
6. Васильчак С.В. Формування та перспективи розвитку фермерських господарств у ринкових умовах / С.В. Васильчак, О.Р. Жидяк // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету. – 2009. – Вип.19.4. – С. 147-151.
7. Вдовенко І. Аналіз фермерських господарств Вінниччини та їх значення для розвитку держави / І. Вдовенко // Вісник наукового клубу «SOPHUS». – 2013. – № 11. – С.21-22. [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2013_11_21_22_kampodilsk/sekcija_4_2013_11_21_22/analiz_dijalnosti_fermerskikh_gospodarstv_vinnichchini_ta_jikh_znachennja_dlja_rozvitku_derzhavi/38-1-0-763
8. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: Підручник / В.А. Верба, О.А. Загородніх. – К.: КНЕУ, 2000. – 322с. – ISBN 966-574-109-8.

9. Вирощування полуниці на агроволокні 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://greensad.ua/ua/articles/plodovo-jagodnye-rasteniya/vyrashivanie-klubniki-pod-agrovoloknom/>
10. Гетьман О.О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: Навч. посіб./ О.О. Гетьман, В.М. Шаповал.— К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с. – ISBN 978-611-01-0005-2 [Електронний ресурс].- режим доступу:<http://westudents.com.ua/glavy/14950-ndeks-pributkovost-nvestitsy-PI.html>
11. Гой І. В. Підприємництво: навч. посіб. / І. В. Гой, Т. П. Смелянська К. – К.:Центр учбової літератури, 2013. – 149 с.
12. Горелов Д. О. Стратегія підприємства: навч. посібник / Д. О. Горелов, С. Ф. Хмеленко. – Харків: ХНАДУ, 2010. – 133 с.
13. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Державний класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dovidnyk.in.ua/directories/koatuu/search=5122300000>
15. Електронна бібліотека економіста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/66/4941.html>
16. Єрмолаєв А. Аграрний сектор України: тенденції, суб'єкти, перспективи реформування / А.Єрмолаєв, І.Клименко, В.Ємець, С.Таран. – Київ : Інститут стратегічних досліджень «Нова Україна», липень 2015.– 28 с.
17. Інноваційний менеджмент [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://subject.com.ua/economic/innovative/index.html>
18. КВЕД-2010: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kved.ukrstat.gov.ua/index.html>
19. Конкурентна стратегія фірми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.grandars.ru/college/ekonomika-firmy/konkurentnaya-strategiya.html>

20. Конкуентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми: монографія / [М. Й. Малік, О. А. Нужна]. – ННЦ «ІАЕ», 2007. – 270с.
21. Користь ягід: топ-5 причин почати їсти ягоди негайно [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://lady.tochka.net/ua/57895-polza-yagod-top-5-prichin-nachat-est-yagody-priamo-seychas/>
22. Коюда П.М. Бізнес-план підприємства: навч. посіб. / П. М. Коюда, В. О. Коюда. - К.: ШСДО, 2000. - 68 с.
23. Лаврова Ю.В. Маркетинг. Класичні положення і особливості застосування на транспорті: конспект лекцій [для студ. вищ. навч. закл.] / Ю. В. Лаврова – Харків: Изд-во ХНАДУ, 2012. – 227 с. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://buklib.net/books/37178/>
24. Метод SWOT аналізу в стратегическом управленіи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://powerbranding.ru/biznes-analiz/swot/>
25. Наказ Держспоживстандарта України «Про затвердження Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні» від 01.02.2005 №28 [Електронний ресурс]. – режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0466-05>
26. Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні» від 30.12.2014 № 1417 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15>
27. Національний класифікатор України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://hrliga.com/index.php?module=norm_base&op=view&id=433
28. Носенко Ю.А. Технологічні аспекти вирощування полуниці / Ю.А. Носенко // Журнал «Агрономія сьогодні». – 2015. – №11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/agronomiia-siogodni/3399-tekhnologichni-aspekty-vyroschuvannia-polunytsi.html>
29. Огляд виробництва суниці садової в Україні [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://fruit.org.ua/index.php/publikacii/150-oglyad-virobnitstva-sunitsi-sadovoji-v-ukrajini>

30. Основи підвищення продуктивності промислового садівництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libr.rv.ua/ua/virt/85/>

31. Перелік ДСТУ сфери плодівництва та ягідництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroua.net/plant/catalog/cg-8/c-53/info/cag-429/>

32. Плодово-ягідні культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://xn--h1agif8e.xn--j1amh/plodovo-yagidni-kulturi/>

33. Податки у 2017 році в Україні (зміни, вплив держбюджета, ставки, коли та скільки платити) [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.buhoblik.org.ua/nalogi/edinyj-nalog-fizicheskie-licza/614-3-grupa-platnikov-edinogo-podatku.html>

34. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] : Закон України, затверджений Верховною Радою України від 15.05.2003 № 755-IV. – Режим доступу : режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

35. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування формувань [Електронний ресурс] : Закон України, затверджений Верховною Радою України від 08.07.2010 № 2464-VI. . – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

36. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України, затверджений Верховною Радою України від 02.03.2015 № 222-VIII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

37. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів [Електронний ресурс] : Закон України, затверджений Верховною Радою України від 23.12.1997 № 771/97-ВР. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>

38. Про охорону земель [Електронний ресурс] : Закон України, затверджений Верховною Радою України від 19.06.2003 № 962-IV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/962-15>

39. Про фермерське господарство [Електронний ресурс] : Закон України, затверджений Верховною Радою України від 19.06.2003 № 973-IV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/973-15>

40. Рульєв В.А. Ринкова концепція відновлення та розвитку промислового садівництва / В.А. Рульєв // Вісник аграрної науки. – 2003. – № 8. – С. 5–60.

41. Русан В.М. Проблеми розвитку аграрного виробництва в Україні і перспективні напрями використання аграрного потенціалу держави для підвищення рівня продовольчої безпеки / В.М. Русан // Журнал «Економіка». – 2015. – № 55. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/agrarne_vurobnustvo-07e8a.pdf

42. Сайт інтернет- магазин у «Корисний вітамін» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vitamin-shop.zakupka.com/p/5786260-kalmag-226gr/>

43. Сайт інтернет-магазину «Агро Store» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://agro-store.com.ua/insektitcid_envidor

44. Салькова. В.О. Аналіз структури експорту продукції Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського / І.Ю. Салькова // Вісник Миколаївського університету імені В.О. Сухомлинського. – 2016. – Вип. 9. – С. 184. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/38.pdf>

45. Телетов О. С. Бізнес-план: навч. посіб. / О. С. Телетов. – Суми: СумДУ, – 2005. - 104 с.

46. Формування підприємницького капіталу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroua.net/economics/documents/category-65/doc-132/>

47. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств / Д.М. Черваньов. – К.: Знання – Прес, 2003. – 622 с.

48. Чорнодон В.І. Економічна ефективність промислового садівництва в ринкових умовах господарювання / В.І. Чорнодон // АгроСвіт. – 2008. – № 21. – С. 40–42.

49. Янковець Т. М. Економічна сутність бізнес-плану інноваційного проекту / Т. М. Янковець // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2013. – Вип. 1 (38). – С. 317-321. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://er.knutd.com.ua/handle/123456789/415>